

თეიმურაზ გვიმრაძე

Teimuraz Gvimradze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტაურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

Faculty of Humanities

ეთნოლოგია-ეთნოგრაფიის კათედრა თბილისის

სახელმწიფო უნივერსიტეტში

**Department of Ethnology-Ethnography at Tbilisi
State University**

საკვანძო სიტყვები: *კათედრა, ეთნოლოგია, ეთნოგრაფია*

Keywords: *Department, Ethnology, Ethnography*

ეთნოლოგია-ეთნოგრაფიის კათედრას თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ხანგრძლივი და საინტერესო ისტორია აქვს, მისი მესაძირკვლე იყო ქართული ეთნოლოგიური სკოლის ფუძემდებელი აკადემიკოსი გიორგი ჩიტაია, რომელიც 50 წლის მანძილზე ხელმძღვანელობდა ახალგაზრდა ეთნოგრაფების მომზადებას.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ეთნოგრაფია-ეთნოლოგიის სახელწოდებით 1921 წლიდან იყო ბიოლოგიის, ანთროპოლოგიის და ეთნოლოგიის კათედრაზე, რომელსაც ხელმძღვანელობდა გიორგი ალექსანდრეს ძე ჯავახიშვილი. 1926 ივანე ჯავახიშვილის რეკომენდაციით ეთნოლოგიის განხრით კათედრის პირველ ასპირანტად ჩაირიცხა გიორგი ჩიტაია. 1934 წელს ახლად დაარსებულ ისტორიის ფაკულტეტზე გიორგი ნიორაძის ხელმძღვანელობით იქმნება (მატერიალური კულტურის ისტორიის კათედრა,) რომელიც აერთიანებდა: არქეოლოგიას, ეთნოგრაფიას და ხელოვნების ისტორიას.

1935 წლიდან 1938 წლამდე არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის კათედრა იწოდებოდა „წინაკლასობრივი საზოგადოების ისტორიის კათედრად“ (ხელმძღვანელი გიორგი ნიორაძე). 1939 წელს გიორგი ჩიტაიას ენერგიული მუშაობის შედეგად ცალკე გამოეყო ეთნოგრაფიის კათედრა და გამგედ დაინიშნა დოცენტი გიორგი ჩიტაია. ახლად დაარსებული კათედრის წევრები იყვნენ: ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი ვერა ბარდაველიძე, ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი რუსუდან ხარაძე, ასპირანტები: მიხეილ გეგეშიძე და მიხეილ ჩართოლანი. 1940 წლიდან აკაკი სოხაძე, ილია ჭყონია, იოსებ ნანობაშვილი და მარგალიტა ადამია.

1940 წლითვე თარიღდება ახლად დაარსებული ეთნოგრაფიის სხდომის პირველი ოქმი, რომელიც საშუალებას გვაძლევს აღვადგინოთ ეთნოგრაფიის სწავლების საწყისი

პერიოდი საქართველოში. ამავე წელს ხევსურეთში, ბარისახოში დაარსდა პირველი ეთნოგრაფიული საველე სტაციონარი.

1951 წელს ეთნოგრაფიის კათედრა გაუქმდა და შეუერთდა არქეოლოგიის კათედრას. 1968 წლიდან ეთნოგრაფია კვლავ ცალკე კათედრად ჩამოყალიბდა და მას გიორგი ჩიტაია 1973 წლამდე განაგებდა. 1973-1983 წლამდე ეთნოგრაფიის კათედრას ხელმძღვანელობს დოცენტი ანდრო ლეკიაშვილი, რომელიც შეცვალა პროფესორმა ვახტანგ შამილაძემ. ბატონი ვახტანგის დაუღალავი შრომის შედეგად კათედრაზე შეიქმნა „ეთნიკური კულტურისა და ეროვნული ტრადიციების შემსწავლელი სამეცნიერო ლაბორატორია და ეთნოეკოლოგიის სამეცნიერო ლაბორატორია“. ბატონი ვახტანგის მოღვაწეობის პერიოდში 1987 წელს გაიხსნა „აკადემიკოს გიორგი ჩიტაიას კაბინეტი“ ამავე პერიოდში ეთნოგრაფიის კათედრას შეეცვალა სახელი და იწოდებოდა ეთნოლოგიის კათედრად, რომელმაც იარსება 2006 წლამდე.

2006 წელს ეთნოლოგიის კათედრა გაუქმდა და მის ნაცვლად შეიქმნა „ეთნოლოგიის სასწავლო სამეცნიერო ინსტიტუტი“, რომელიც წარმატებით აგრძელებს იმ შესანიშნავ ტრადიციებს, რომელთა ფუძემდებლები ჩვენი დიდი მასწავლებლები იყვნენ.

The Department of Ethnology-Ethnography at Tbilisi State University has a long and interesting history, its founder was academician Giorgi Chitaia, the founder of the Georgian Ethnological School, who for 50 years led the training of new ethnographers.

Since 1921, he was the chair of biology, anthropology and ethnology at the Tbilisi State University under the name of ethnography-ethnology that was headed by Giorgi Javakhishvili. In 1926 by the recommendation of Ivane Javakhishvili, Giorgi Chitaia was enrolled as a post-graduate student in the Department of Ethnology. In 1934, under the leadership of Giorgi Nioradze, the Department of History of Material Culture was created at the newly established Faculty of History, which combined: archaeology, ethnography and art history.

From 1935 to 1938, the Department of Archeology and Ethnography was called the "Department of the History of Pre-Class Society" (Head Giorgi Nioradze). In 1939, as a result of Giorgi Chitaia's selfless work, the Department of Ethnography was separated and Docent Giorgi Chitaia was appointed on the position of Head of the Department. The members of the newly established Department were: candidate of historical sciences Vera Bardavelidze, candidate of historical sciences Rusudan Kharadze, post-graduate students: Mikheil Gegeshidze and Mikheil Chartovani. Akaki Sokhadze, Ilia Chkonია, Ioseb Nanobashvili and Margalita Adamia were joined them from 1940.

The first protocol of the newly established ethnography session dates back to 1940, which allows us to restore the initial period of teaching ethnography in Georgia. In the same year, the first Ethnographic Field Station was established in Barisakho, Khevsureti.

In 1951, the Department of Ethnography was abolished and joined the Department of Archaeology. From 1968, ethnography was again formed as a separate Department and it was headed by Giorgi Chitaia until 1973. Between 1973 and 1983, the Department of Ethnography was headed by Docent Andro Lekiasvili, who was replaced by Professor Vakhtang Shamiladze. As a result of tireless work of Mr. Vakhtang, a scientific laboratory for stud-

ying ethnic culture and national traditions, as well as a scientific laboratory of ethnoecology were created in the Department. During Mr. Vakhtang's tenure, "Academic Giorgi Chitaia' Cabinet" was opened in 1987. At the same time, the Department of Ethnography changed its name and was called the Department of Ethnology, which existed until 2006.

In 2006, the Department of Ethnology was abolished and the "Teaching Scientific Institute of Ethnology" was established in its place, which successfully continues the excellent traditions, the founders of which were our great teachers.